

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 2

21-22 березня 2024 року

Міністерство освіти і науки України

ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ»

ЧАСТИНА 2

21-22 березня 2024 року

Харків – 2024

Література:

1. Гесць В.М., Бородіна О.М., Прокопа І.В. Інклюзивність як напрям і візія сільського розвитку в Україні: концептуальні засади. *Економіка України*. 2020. № 11. С. 5-6.

2. Гуроров А.О. Генеза формування парадигми інклюзивного розвитку національної економіки. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2018. № 4. С. 48-52.

3. Статистичний щорічник України за 2020 рік / за ред. І.Є. Вернера. Державна служба статистики України. URL: <https://bit.ly/37qwaRX> (дата звернення: 05.03.2024).

ПОКАЗНИКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ РОБОТИ БАНКУ В УПРАВЛІННІ ЙОГО РОЗВИТКОМ

Тютюнник Ю.М., кандидат економічних наук, доцент,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9175-3395>

Тютюнник С.В., кандидат економічних наук, доцент,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9820-9229>

Необхідною умовою ефективного розвитку банківської установи є здійснення своєчасного контролю за динамікою показників прибутковості діяльності, які поділяються на абсолютні та відносні. У системі відносних показників рентабельності пропонуємо розмежувати дві групи:

- показники рентабельності діяльності в цілому, в тому числі процентних і непроцентних операцій;
- показники загальної та чистої рентабельності активів і власного капіталу.

Для розрахунку показників рентабельності роботи банку використовується інформація фінансової звітності, а саме Звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід і Звіту про фінансовий стан. Ці форми складаються відповідно до вимог Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України [1].

За інформацією консолідованих Звітів про прибутки і збитки та інший сукупний дохід АТ «Державний Опцидний банк України» [2] проведемо розрахунок показників рентабельності діяльності банківської установи за період 2020–2022 рр. (табл. 1).

Як бачимо, в 2022 р. порівняно з 2020 р. доходи банку збільшилися на 8743,3 млн. грн (26,3 %), а витрати – на 10881,3 млн. грн (35,6 %), що призвело до зниження рентабельності діяльності з 9,1 % у

2020 р. до 1,5 % у 2022 р. При цьому рентабельність процентних операцій підвищилася з 76,3 % у 2020 р. до 198,1 % у 2020 р. (у 2,6 рази) завдяки одночасному збільшенню процентних доходів на 22,1 % та зменшенню процентних витрат на 27,8 %. Разом із тим збитковість непроцентних операцій зросла з 26,0 % у 2020 р. до 42,4 % у 2022 р., що пояснюється випереджальним зростанням непроцентних витрат за період дослідження (на 68,8 %) порівняно зі зростанням непроцентних доходів (на 31,4 %). Таким чином, зниження рентабельності діяльності банку в цілому пов'язано зі зниженням ефективності непроцентних операцій.

Таблиця 1

**Аналіз рентабельності діяльності
АТ «Державний Ощадний банк України» за 2020-2022 рр.**

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Зміна (+,-) 2022 р. до 2020 р.	
				абсолютне	відносне, %
Доходи, тис. грн	33303533	32421294	42046823	+8743290	+26,3
у тому числі:					
процентні	18466942	21352541	22548807	+4081865	+22,1
непроцентні	14836591	11068753	19498016	+4661425	+31,4
Витрати, тис. грн	30527162	31367077	41408481	+10881319	+35,6
у тому числі:					
процентні	10476135	7989345	7564688	-2911447	-27,8
непроцентні	20051027	23377732	33843793	+13792766	+68,8
Прибуток (збиток), тис. грн	2776371	1054217	638342	-2138029	-77,0
у тому числі від:					
процентних операцій	7990807	13363196	14984119	+6993312	+87,5
непроцентних операцій	-5214436	-12308979	-14345777	-9131341	у 2,8 р.б.
Рентабельність (збитковість), %	9,1	3,4	1,5	-7,6	X
у тому числі:					
процентних операцій	76,3	167,3	198,1	+121,8	X
непроцентних операцій	-26,0	-52,7	-42,4	-16,4	X

Розрахунок показників рентабельності активів і власного капіталу АТ «Державний Ощадний банк України» за період 2020-2022 рр. проведений у табл. 2 за інформацією консолідованих Звітів про прибутки і збитки та інший сукупний і Звітів про фінансовий стан [2].

Таблиця 2

**Показники рентабельності активів і власного капіталу
АТ «Державний Ощадний банк України» за 2020-2022 рр.**

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Зміна (+,-) 2022 р. до 2020 р.	
				абсолютне	відносне, %
Середньорічна вартість активів, тис. грн	241372321	234285666	252122752	+10750431	+4,5
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн	20762200	21920832	22034534	+1272334	+6,1
Прибуток до оподаткування, тис. грн	2732438	1051879	635985	-2096453	-76,7
Чистий прибуток за рік, тис. грн	2776371	1054217	638342	-2138029	-77,0
Загальна рентабельність, %:					
активів	1,1	0,4	0,3	-0,8	X
власного капіталу	13,2	4,8	2,9	-10,3	X
Чиста рентабельність, %:					
активів	1,2	0,4	0,3	-0,9	X
власного капіталу	13,4	4,8	2,9	-10,5	X

Отже, показники загальної та чистої рентабельності активів і власного капіталу банку за період дослідження мають негативну динаміку. Так, загальна рентабельність активів знизилася з 1,1 % у 2020 р. до 0,4 % у 2021 р. і 0,3 % у 2022 р., а загальна рентабельність власного капіталу – відповідно, з 13,2 до 4,8 і 2,9 %. Така динаміка пояснюється тим, що при збільшенні середньорічної вартості активів на 4,5 % та власного капіталу на 6,1 % показники прибутку до оподаткування та чистого прибутку зменшилися відповідно на 76,7 і 77,0 %. Водночас слід зазначити, що падіння показників рентабельності активів і власного капіталу в 2022 р. проти 2021 р. було меншим, ніж у 2021 р. проти 2020 р.

Оптимальною умовою позитивної динаміки показників рентабельності діяльності є випереджальне зростання доходів порівняно зі зростанням витрат, а показників рентабельності активів і власного капіталу – випереджальне зростання прибутку до оподаткування і чистого прибутку порівняно зі зростанням середньорічної вартості активів і власного капіталу банківської установи.

Література:

1. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова Правління Національного банку України від 24 жовтня 2011 р. № 373, ред. від 13 травня 2021 р. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11> (дата звернення: 03.02.2024).
2. Офіційний сайт АТ «Державний Ощадний банк України». Фінансова звітність URL: <https://www.oschadbank.ua/finansova-zvitnist> (дата звернення: 03.02.2024).

ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ КВАЛІМЕТРИЧНИМИ МЕТОДАМИ

Черняк О.М., кандидат технічних наук, доцент,
Навчально-науковий інститут
«Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського
національного університету ім. В.Н. Каразіна, м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6167-8809>

Фатеева Л.Ю., аспірантка,
Навчально-науковий інститут
«Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського
національного університету ім. В.Н. Каразіна, м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6460-0772>

Рибальченко Т.П., аспірантка,
Національний аерокосмічний університет М.С. Жуковського
«Харківській авіаційній інститут», м. Харків, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-5162-3634>

Управлінням якістю продукції людство займається зі становлення суспільного виробництва. Рівень якості продукції та послуг національного виробника істотно впливає на формування зовнішньої політики і національної безпеки, визначає рівень якості життя і

РИЛЄЄВ С.В., ФЕРБЕЙ Г.М.

Хмарні технології в інформаційно-комунікаційних
системах: облік SAAS..... 246

РОЩУПКІН О.К.

Сучасні методи та підходи проєктування
та планування потокового виробництва 250

САЄНКО О.Р., ЗАЙЦЕВА Т.Є.

Роль та значення спрощеної системи оподаткування
у розвитку підприємництва в Україні..... 252

САРАХМАН О.М.

Вимоги до банків стосовно здійснення оцінки
кредитного ризику на час війни 256

ТЮТЮННИК С.В., КЛИША О.О.

Бухгалтерська помилка при складанні фінансової звітності 259

СИДОРЕНКО Є.В.

Деякі аспекти інклюзивного розвитку сільських територій..... 263

ТЮТЮННИК Ю.М., ТЮТЮННИК С.В.

Показники рентабельності роботи банку
в управлінні його розвитком..... 267

ЧЕРНЯК О.М., ФАТЄЄВА Л.Ю., РИБАЛЬЧЕНКО Т.П.

Оцінювання ризиків на виробництві
кваліметричними методами 270

ШИЛО Ж.С.

Фінансовий контролінг як складова
системи управління підприємством..... 273

ШУДРАК І.О., ВАКУЛЕНКО Д.І.

Проблеми менеджменту фізичної
культури та спорту в Україні..... 276

ШУРПЕНКОВА Р.К.

Дослідження прибутку як важливого критерію
результативності діяльності підприємства 279